لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

د روژي
مسائل او فضائل

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات
بغرب الديرة (الرياض)

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روژې
مسائل او فضائل

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، وبعد:

محترمو مسلمانانو ورونو: دا یوه مختصره رساله ده، پدې کې د روژې احکام، فضائل، او هغه څه ذکر شوي دي کوم چه د مسلمان لپاره په رمضان کې پکار وي.

د الله تعالی نه سوال کوو. چه د دې رسالې په ذریعه مسلمانانو ته فائده ورسیږي.

د روژې تعریف:

د صباح د راختلو نه تر ماښام نمر پریوتلو پورې صرف د الله د رضا لپاره د خوړلو، څکلو، او همبسترې «جماع» نه ځان ساتلو ته روژه وائي.

د روژې حکم:

د رمضان په میاشت کې روژه نیول د اسلام د بنیادي ارکانو نه یو رکن دي، لکه چه په حدیث کې راغلي دي «**بُني الإسلام على خمس: شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله، وإقام الصلاة، وإيتاء الزكاة، وصوم رمضان**

(c) ketabton.com: The Digital Library

وحج البيت الحرام» [متفق عليه].

ترجمه: اسلام په پنځو شيونو جوړ شوي دي: گواهي کول پدې چه نشته بل معبود په حقه مگر يو الله دي، او محمد ﷺ د الله رسول دي، صحيح مونځ کول، زکات ورکول، د رمضان روژه نيول، د بيت الله حج کول.

روژه په چا فرض ده او په چا فرض نه ده:

١ - په هر هغه مسلمان باندي چه بالغ وي، عاقل وي، په روژه قادر وي، او مقيم وي، روژه فرض ده.

٢ - په کافر روژه فرض نه ده او کله چه مسلمان شي نو د تيرو روژو قضاء پري لازم نه ده.

٣ - په ماشوم روژه فرض نه ده ليکن کله کله به د روژې نيولو حکم ورته کيږي د دي لپاره چه عادت واخلي.

٤ - په ليوني نه روژه فرض ده او نه د روژې فديه اگر که بالغ وي، همدارنگه هغه معتوه (بي عقله) چه د ښه بد په مينځ کي فرق نه شي کولي، همدارنگه په هغه سړي چه گډي وډي خبري کوي د صحيح او غلطو خبرو فرق نه شي کولي.

٥ - هغه انسان چه په مستقل طور سره د روژې نه عاجز وي په يو سبب سره، لکه ډير زيات سپين گيري يا هغه مريض چه د روغوالي اميد يي نه وي، دا قسمه خلق به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روژې د هرې ورځ په بدل کې يو مسکين ته خوراك ورکوي.

٦ - هغه مريض چه عارضي ناروغه وي او د روغتيا په انتظار وي، که روژه نيول ورته ګران (سخت) وي روژه به ماتوي، او بيا به يې قضاء راوړي.

٧ - هغه اُميد واره (حامله) او تې ورکونکې ښځه چه په هغو روژه نيول مشکل وي د حمل او تې ورکولو په سبب، يا په خپل بچي ايريدلي پدې صورتونو کې به روژه ماتوي، او چه کله ئې عذر رفع شي قضاء به راګرزوي.

٨ - حائضه (ماهانه بيماري واله) او نفساء (ځلويښتيء واله) ښځې به روژې نه نيسي په حالت د حيض او نفاس کې، او چه کله روغې شوې قضاء به راګرځوي.

٩ - هغه انسان چه مجبوره شي روژې ماتولو ته لکه څوك اوبو راخيستې وي او دا يې خلاصول غواړي يا څوك په اور کې حصار وي. پدې صورتونو کې که روژه ماتول ضروري وو نو روژه ماتولې شي خو بيا به يې قضاء راوړي.

١٠ - مسافر له روژه نيول او نه نيول دواړه جائز دي، که سفر يې مستقل وي لکه د ټريلو واله چه اکثر وخت يې په سفر وي يا يې سفر عارضي وي لکه د عُمرې سفر،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو صورتونو کې ورله روژه ماتول جائز دي تر څو چه په خپل ښار کي نه وي.

روژه په څه نه ماتیږي:

١ - کله چه روژه دار یو شي اُوخري په هیره سره ، یا ناپوهيء سره، یا پري څوك زور راولي، نو روژه یي نه ماتیږي، ځکه چه الله فرمائي: ﴿ربنا لا تؤاخذنا إن نسینا ، أو أخطأنا﴾. [البقرة: ٢٨٦]

ترجمه: «اي زمونږ پالونکیه ته مه نیسه مونږ که چیري هیر کړه مونږ یا خطاء شو».

همدارنګي فرمائي: ﴿إلا من أکره وقلبه مطمئن بالإيمان﴾ [النحل: ١٠٦].

ترجمه: «مګر هغه څوك چه زور پري راوستل شو، او زړه یي په ایمان مطمئن وو».

٢ - که چیري روژه دار څه وخوړل، پدي خیال چه نمر پریوتي دي، یا پدي خیال چه ګني صباح نه دي ختلي. نو روژه یي نه فاسدیږي ځکه چه دا ناپوهه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ - كه چيري يي مضمضه وكړه، او اوبه يي حلق ته ورسيدلي روژه يي نه ماتيږي، ځكه چه قصد او اراده يي نه ده كړې، كه چيري په خوب كي پري اودس واوختلو روژه نه فاسديږي ځكه چه دا په خپل اختيار كي نه دي.

روژه ماتونكي اته دي:

۱ - جماع «همبستري» كله چه د رمضان په ورځ كي روژه دار جماع وكړي نو په هغي قضاء هم لازمه ده، او ورسره سخته كفاره هم يعني غلام آزادول، كه دا نه وو نو دوه مياشتي پرله پسي روژه نيول، كه د دي طاقت يي نه وو، نو شپيته مسكينانو ته خوراك وركول.

۲ - په ويښه خپل مَنِي ايستل، د لاس په ذريعه يا د چا سره د سملاستو په ذريعه يا د ځكولو يا ځان ته د نژدي كولو په ذريعه.

۳ - خوړل يا سكل د يو شي، برابره خبره ده كه انسان ته نفعه رسوي لكه ټوډي اوبه، يا تاوان لكه سگرټ.

٤ - هغه ډريپ يا انجكشن لگول چه د هغي په سبب خوراك ته ضرورت نه راځي، ليكن كومه ستن او انجكشن چه د خوراك فائده نه وركوي په هغي روژه نه ماتيږي كه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوخې وي او که د رګ، اګر که په حلق کې يې خوند بيامومي.

٥ – خپل ځان ته د بل چا نه وينه خيژول.

٦ – د حيض او نفاس وينه وتل.

٧ – ښکر لګول، يا بل ته وينه ورکول. ليکن د پوزې يا د غاښ نه وينه وتلو باندې روژه نه ماتيږي.

٨ – قې (اُلټې) کول قصداً. که بغير د قصد نه پخپله اُلټې راغلې په هغې روژه نه ماتيږي.

فايدې:

١ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د جنابت په حالت کې د روژې نيت وکړي او غسل د صباح ختلو نه روسته وکړي.

٢ – کله چه د حيض يا نفاس واله ښځه د خپلې بيمارې نه د صباح ختلو نه مخکې پاکه شوه په هغې روژه فرض ده. اګر که غسل يې د صباح نه روسته وکړه.

٣ – روژه دار له د روژې په حالت غاښ ايستل، د زخم دوايي کول، په غوږ يا پوزه کې دوايي اچول جائز دي. اګر که خوند يې په حلق کې محسوس کړي.

٤ – مسواک وهل د روژې په صباح، غرمه، ماښام ته نژدې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر حالت کې جائز دي.

٥ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د خپل ځان نه ګرمي کمه کړي په اوبو سره یا په مکیف (ایرکنډیشن) سره.

٦ – کوم روژه دار چه د سابندي تکلیف لري هغي له جائز دي چه د ثوپ «بخاخ» په ذریعه خپله سابندي آزاده کړي.

٧ – جائز دي د روژه دار لپاره چه خپلي شونډي لمدي کړي یا مضمضه وکړي که خوله یي وچه وي. لیکن غړغړه به نه کوي.

٨ – د روژه دار لپاره د چربانګي (پیشمني) وروسته کول. او په روژه ماتي کي جلتي او بیژه مستحب ده کله چه نمر پریوزي. همدارنګي په تازه کجورو روژه ماتول. که نه وي په وچو کجورو. که هغه نه وي په اوبو باندي روژه ماتول مستحب دي. که اوبه نه وي نو په هر قسمه حلال طعام دي افطار وکړي. که طعام نه وو. په خپل زړه کي دي د روژه ماتي نیت وکړي. تر دي چه خوراك پیدا شي.

٩ – د روژه دار لپاره سنت دي چه ډیري نیکیاني کوي او د بدو کارونو نه ځان ساتي.

١٠– په روژه دار فرض دي چه‌دفرائضو همیشه والي وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د حرامو نه ځان وساتي. پنځه مونځونه د جماعت سره وکړي. که په جماعت قادر وو. او دروغ، غيبت، دوکه او سودي کارو بار پريږدي. او هغه خبري او کار پريږدي کوم چه حرام وي. لکه چه رسول الله ﷺ فرمائي: «**من لم يدع قول الزور والعمل والجهل به، فليس لله حاجة في أن يدع طعامه وشرابه**» [البخاري] کوم چا چه دروغ خبري، او په دروغو عمل او بي صبري پري نه خودلي. د دي انسان خوراك سكاك پري خودلو ته د الله هيڅ حاجت نه شته.

د روژي فائدي:

١ – د روژه دار د خُلي بُوي الله تعالى ته د مشكو نه ډير خوښ دي.

٢ – ملائك روژه دارو لپاره تر روژه ماتي پوري ښښنه غواړي.

٣ – الله تعالى هره ورځ جنت ښائسته كوي او ورته وايي قريبه ده چه زما د نيكانو بندگانو نه تكليفونه او سختي لري كړاي شي او تا له راشي.

٤ – پدي مياشت كي شيطانان تړل كيږي.

٥ – پدي مياشت كي د جنت دروازي برسيره كيږي او د جهنم دروازي بنديږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٦ – پدې مياشت کې ليلة القدر «شب قدر» ده چه هغه د زرو مياشتو نه غوره ده څوك چه پدې شپه کې د خير او ثواب نه محروم شو دا د ټول خير نه محروم شو.

٧ – د رمضان په آخري شپه روژه دارو ته بښنه کيږي.

٨ – د رمضان په هره شپه د الله تعالی له طرفه له جهنم نه خلق آزاديږي.

مسلمانه وروره! د کومې مياشتې چه دا فضائل او خاصيتونه وي. نو مونږ به په څه شي سره د هغې استقبال کوو؟ آيا په بې هوده خبرو بې خوبې او بې فائدې شب گيرې سره؟ او يا دا چه د دې په راتللو سره چيغې فريادونه شروع کړو او د يو غټ بوج خيال پرې وکړو؟ بلکه صحيح مسلمان د رمضان استقبال په خالصې توبې سره کوي او کلك عزم کوي چه دا به د ځان لپاره يو فرصت شميرم. او خپل وختونه به په خو اعمالو جوړوم.

په رمضان کې ضروري کارونه:

١ – روژه نيول. رسول الله ﷺ فرمائلې دي: «د بني آدم هر عمل د هغې لپاره دې يعني «يو څه ظاهري يا باطني فائده ورته حاصليږي» ....

الله فرمائي مگر روژه داسې نه ده. دا صرف زما لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده او زه به پخپله د دې بدله ورکوم. [البخاري ومسلم].

په بل حديث کې رسول الله ﷺ فرمايي: چا چه د رمضان روژه صرف د ايمان او ثواب لپاره ونيوله. نو تير شوي گناهونه به ورته معاف شي» [بخاري].

او پدې کې شك نه شته چه دا دومره ډير ثوابونه د هغه سړي لپاره نه دي چه هغه فقط د خوراك سکاك نه منع شي بلکه رسول الله ﷺ خو فرمائلي دي:

ترجمه: کوم څوك چه په روژه کې دروغ خبري د دروغو کار او بې صبري پرې نه دي. نو د دې خوژل او څکل پريښودلو ته د الله تعالى هيڅ حاجت نه شته. [البخاري].

همدارنگې رسول الله ﷺ فرمائلي: روژه ډال دي. نو کله چه ستاسې د يو کس روژه وه نو نه دې بې حياء خبري کوي نه دې گناه کوي، او نه دې بې صبري کوي. که چا ورته کنځل وکړل. ورته دې ووايي: چه زه روژه يم [بخاري ومسلم].

نو اې د الله بنده! کله چه تا روژه ونيوله پکار ده چه ستا غوږونه، سترگې او ژبه او ټول اندامونه روژه ونيسي. او ستا د روژې او بوزې ورځ دې برابره نه وي. لکه دارنگه د حضرت جابر بن عبد الله نه په روايت کې راغلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شپې مونځ :

رسول الله ﷺ فرمايي چا چه په رمضان کي قيام (تراويح او تهجد) وکړه دي ته به تير شوي ګناهونه معاف شي [بخاري ومسلم]

دا يوه اهمه ياد دهاني ده، مسلمانه وروره تا له پکار دي چه د امام سره تراويح پوره کړي د دي لپاره چه د قائمينو (تهجد ګذارو) سره وليکل شي. ځکه چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «څوك چه د خپل امام سره يو ځاي قيام (مونځ د شپې) وکړي تر دي پوري چه امام واپس شي. د دي لپاره به د ټولي شپې مونځ وليکل شي. [السنن].

صدقه ورکول:

«رسول الله ﷺ د ټولو خلکو نه زيات سخي وو. او بيا به د هر وخت نه زيات په رمضان کي ډير سخي وو تر دي چه د خير په لحاظ به د ليګل شوي سيليء نه هم ډير سخي وو». [متفق عليه]

همدارنګي رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «غوره صدقه هغه ده چه په رمضان کي وي» [ترمذي]

بيا د دي صدقي مختلف صورتونه او قسمونه دي:

١ – په چا باندي خوراك خوړل. الله تعالی فرمائلي دي: «دا نيکان هغه خلك دي چه د ميني واله خوراك ورکوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکین، یتیم او قیدي ته، وائي چه مونږ درله صرف د الله رضاء لپاره خوراك درکوو. ستاسي نه بدله او شکر نه غواړو مونږ د خپل پروردګار نه د هغي ورځي (د عذاب نه) ویریږو کومه چه د پریشاني او سختي ورځ ده. نو الله دوي د دي ورځي د سختي نه بچ کړل. او خوشحالي او تازګي یي ورته ورسوله او دوي له یي د دوي د صبر په بدله کي جنت او ریښمني لباس ورکړه» [الإنسان ۸ - ۱۲].

د دي وجهي نه سلفو صالحینو به بل له خوراك ورکولو کي ډیر کوشش او حرص کولو او دا کار به یي په ډیرو عباداتو وړاندي کولو بیا دا خوراك برابره خبره ده که وږي ته ورکړل شي او یا یو نیك صالح ملګري ته ځکه چه طعام چا له ورکول کیږي هغه کي فقر شرط نه دي رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «کوم مؤمن چه بل وږي مؤمن ته طعام ورکړه الله به ورته د جنت د میوونه طعام ورکړي او چا چه په مؤمن اوبه وڅکولي الله به پري خالص تازه شراب وڅکي» [الترمذي]

د بعضو سلفو صالحینو دا حال وو چه په نورو مسلمانانو وروڼو به یي خور اك خوړلو او پخپله به روژه وو. د هغو خدمت به یي کولو او هغوي ته به یي آرام رسولو. چه د دوي د جملي نه یو حسن البصري او عبد الله بن مبارك وو.

ابو سوار عدوي فرمایي: د بنو عدي بعض خلك څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې وو چه پدې جماعت کې به يې مونځ کولو او يو کَسْ پدوې کې به په طعام يواځې روژه نه ماتوله که څوك به يې بيامونده د هغې سره به يې يو ځايې خوراك کاوه. او که څوك به نه وو خپل خوراك به يې جماعت ته ويستلو د خلکو سره به يې شريك د يو بل طعام خوړلو.

بل له خوراك ورکول يو داسې عبادت دې چه د دې نه نور ډير عبادتونه پيدا کيږي. د دې د جملې نه يو محبت او مينه جوړيدل د هغه ورونو سره په کومو چه تا خوراك کړې دې. او دا د جنت د تللو سبب دې لکه حديث کې راغلې دې: «جنت ته تر هغې نه شې تللې تر څو چه مو ايمان نه وې راوړې. ايمان تر هغه نه شې راوړلې تر څو مو د يو بل سره محبت نه وې کړې» [مسلم].

همدارنگې د طعام ورکولو په ذريعه د نيکانو مجلس انسان ته نصيب کيږي ورسره ستا د طعام په ذريعه چه هغه نيکانو ته د اطاعت لپاره کوم قوت ور په برخه کيږي په هغې کې هم ستا ثواب کيږي.

روژه دار له روژه ماتې ورکول:

رسول الله ﷺ فرمائلې دې: «چا چه په روژه دار روژه ماته کړه نو ده ته د روژه دار هُمره ثواب کيږي ليکن د هغې په اجر کې څه کمې نه راځې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تدبر (سوچ) سره د قرآن کريم تلاوت کول:

مسلمانه وروره! په کار ده چه په سوچ فکر او عاجزي سره د قرآن تلاوت وکړي څکه چي سلف (پخواني بزرگان) به په تلاوت ډير متأثره کيدل.

امام بيهقي د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت نقل کړي چه کله دا آيت نازل شو. «آيا پس تاسي د دي وينا نه تعجب کوي. او خاندي او ژاړي نه» [النجم: ٥٩ - ٦٠].

اهل صفي والو دومره وژړل چه اوښکي يي په اننګو رواني شوي. کله چه رسول الله ﷺ د دوي سلګي واوريدلي نو ويي ژړل نو د هغي په ژړا مونږ هم وژړل. بيا رسول الله ﷺ وفرمائل: چا چه د الله د ويري نه وژړل هغه به جهنم ته نه ننوزي.

د نمر ختلو پوري جماعت کي کيناستل:

د رسول الله ﷺ دا عادت وو چه کله به يي د سحر مونځ وکړ نو په خپل جاي نماز به تر نمر ختو پوري ناست وو.[مسلم]

همدارنګي د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت دي چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «څوك چه د سحر مونځ د جماعت سره وکړي بيا کيني او الله يادوي تر دي چه نمر راوخيژي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا دوه ركعته مونځ وكړي د دي لپاره د يو حج او عمري مكمل، مكمل، مكمل ثواب دي» [ترمذي صححه الباني].

دا خو په عامو ورځو كي دي نو د رمضان د ورځو به لا څه حال وي؟

اعتكاف (چهله) كول:

رسول الله ﷺ به په رمضان كي لس ورځي اعتكاف كولو، په كوم كال چه وفات كيدو. په هغي كال يي شل ورځي اعتكاف وكړ. [بخاري]

عمره كول:

د رسول الله ﷺ نه ثابت دي چه عمره كول په رمضان كي د حج د ثواب سره برابريږي. [بخاري ومسلم].

د ليلة القدر تالاش:

الله تعالى فرمائي: (ترجمه): «دا قرآن مونږ د قدر په شپه نازل كړي، ته څه پوهيږي چه د قدر شپه څومره شان واله ده، د قدر شپه د زرو مياشتو نه غوره ده» [القدر: ١ - ٣]

رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «چا چه د قدر په شپه صرف د ايمان په وجه او د ثواب لپاره قيام (نفلونه وكړل) تير شوي گناهونه به ورته معاف شي [بخاري ومسلم].

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله ﷺ به د ليلة القدر تالاش كولو، او اصحابو ته به يې د هغې د تالاش امر كولو. او خپل اهل به يې په آخري لسو شپو كې راويښول، پدې اُميد چه د قدر شپه به بيامومي، او دا شپه په آخري لسو شپو كې ده، او بيا خاص طور سره په طاق شپو د لسو كې ډيره مناسب ده مُندلو ته.

حضرت عائشه رضي الله عنها فرمائي چه ما د رسول الله ﷺ نه تپوس وكړ، كه زه د قدر شپې سره موافقه وكړم يعني لاندې يې باسم، نو كومه دُعا به وايم؟ رسول الله ﷺ وفرمائل: (اَللّٰهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي) [أحمد وترمذي].

ترجمه: أي الله ته ښښنه كونكې يې ښښنه خوښوې نو ماته ښښنه وكړه.

ډير ذكر دُعا او استغفار:

مسلمانانو ورونو او خويندو د رمضان شپې ورځې ډيرې غوره دي. نو پدې ورځو كې ډير ذكر او دعا فرصت وګڼي بيا خاص طور په هغه وختونو كې چه په هغې كې سوال قبليږي چه د هغې له جملې نه:

١ - د روژه ماتې وخت دي . ځكه د روژه دار لپاره پدې وخت كې يو خاص وخت وي چه په هغې كې دعا نه واپس كيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ – د شپې آخري دريمه حصه په کوم وخت کې چه زمونږ رب نو الجلال نازليږي او وايي: آيا څوك غوښتونكي شته چه سوال يې وركړم: آيا څوك ښښنه غوښتونكي شته چه بخنه ورته وكړم.

۳ – د چربانګ په وخت کې بخنه غوښتل الله فرمائي: ترجمه: «مؤمنان په چربانګ کې د الله نه بخنه غواړي»

[الذاريات]

د جمعې په ورځ د دعا قبليدولو د وخت لټون كول. او مناسب وخت يې د جمعې د ورځې آخري ساعت دي.

هغه مخالفات د كومو نه چه په روژه كې ځان ساتل په كار دي:

۱ – د شپې نه ورځ او ورځې نه شپه جوړول يعنې ټوله ورځ خوب او شپه كې شب ګير.

۲ – د بعضې فرضې مونځونو نه ويده كيدل.

۳ – په خوړلو او سڅلو كې زياتې كول.

۵ – بې فائدې وخت ضائع كول.

٦ – چربانګې ډير د وخته كول او بيا د سحر مانځه نه وړاندې ويده كيدل يعنې مونځ پريښودل.

۷ – كله چه د روژه ماتې وخت نژدې وي نو په تيزه ګاډي چلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸ – د تراويح مونځ پريښودل.

۹ – د بې فـايدې لوبو، سـاعت تيـرې، او ګناهونو لپـاره د ځوانانو جمع کيدل.

۱۰– د ډيوټي او وظيـفې په وخت کې د کـار د ملګرو سـره جمع کيدل او وخت په غيبت او چوغلۍ تيرول.

۱۱– د ښځې اکثر وخت په أخلې پخلې تيريدل.

مسلمانه وروره! بحث خو اوږد شو ليکن يوه اهمـه خبره چه هغې ته توجه ضروري ده هغه اخلاص او د نيت صـفائي ده يعنې روژه صرف د الله د رضا لپاره نيول، ځکه خو وايي چه ډير ځل روژه دار تـه پـه روژه کې د تـندې او لـوږې نـه علاوه نور څه (ثواب) نه حاصليږي. او همدا وجه ده چه په حـديث کې کله هم د روژې ثواب ذکـر کـيږي نو دا شــرط ورسـره شـامل وي چه: «ايماناً واحـتـسـاباً» يعنـي روژه به صرف په الله باندې د ايمان او د ثواب لپـاره نيسـي: د الله تعـالى نه سـوال کـوو چه مـونږ او تاسـو ته په قـول او عـمل ښکاره او پټه کې اخلاص نصيب کړې.

په هر رمضان کې د الله له طرف نه آواز کيږي چه: اې د خير غوښتونکيه، متوجه شه: اې د شر لټونکيه: کمې وکړه په شـر کې: لهـذا مـسلمـانه وروره دا لږ عـمـر ځـان ته فـرصت وشميره، لږ سوچ وکړه، په تير شوي رمضان کې ډيرو خلکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ سره روژې نیولي وي لیکن اوس هغوي چیري دي ډیرو خلکو زمونږ سره تراویح کړې وي، فکر وکړه چه هغوي چیري تللي دي؟ بعضي له دوي نه مرګ ناڅاپه ورک کړل بعضي ناروغه شول چه د روژو او تراویح طاقت نه لري. لهذا ته د الله شکر اداء کړه او ځان له د تقوا توخه برابره کړه تر څو چه ده ته مهلت او فرصت وي. ډیر خلق د هغه دُعا ګانو په باره کي تپوس کوي کومي چه د تهجد په مانګه کي ویلي کیږي:

لاندي د بعضو دُعاګانو ذکر کیږي:

١ - د رکوع دُعاء:

رسول الله ﷺ فرمائي: «په رکوع کي د خپل رب لویي او تعظیم بیان کړئ». [مسلم] نو مونږ به وایو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْم**: «پاك دي لوي پروردګار زما» دري ځله یا زیات، یا: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْم وبِحَمْدِهِ**: «پاك دي لوي پروردګار زما او د هغي تعریف دي» بیا د دي نه روسته دا لاندي اذکارو کي یو غوره کړه: **(سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْلِي)** «اي الله زمونږ پروردګاره ته پاك یي او ستا تعریف دي، اي

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ما ته بښنه وکړې» **(اللّٰهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، أَنْتَ رَبِّي، خَشَعَ لَكَ سَمْعِي وَبَصَرِي وَمُخِّي وَعَظْمِي وَعَصَبِي وَمَا اسْتَطَعْتُ وَمَا اسْتَقَلَّتْ بِهِ قَدَمِي لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ)** - **(سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ) (سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ)**.

«اي الله ستا لپاره ما رکوع وکړه، په تا مې ایمان راوړې، او ستا تابع یم، ته زما پروردګار یې، ستا نه ویریدل او عاجز شو زما غوږونه، او زما سترګې، زما دماغ، زما هډوکي، زما پلې (وژې)، او هغه څه چه زما په طاقت کې وي، او هغه جسم کوم چه زما قدمونو اوچت کړې دي خاص د الله د پاره چه پروردګار د عالم دي. ډیر زیات پاك او مقدس دي د فرشتو او روح (جبریل) رب»

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ – هغه دُعا چه د رکوع نه روسته په «قومه» کي ویل کیږي:

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ یا: **ولَكَ الْحَمْد** یا: **اللَّهُمَّ ربنا ولك الحمد**.

«اي زمونږ پروردګاره خاص تا له ټول تعرفونه دي» د دي نه روسته په لاندي دعاګانو کي ځانله دعا خوښه کڑه: «**رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْد حَمْداً كَثِيْراً طَيِّباً مُبَارَكاً فِيهِ كَمَا يُحِبُّ رَبُّنَا وَيَرْضَى**» «اي زمونږ ربه او ستا لپاره تعریفونه دي ډیر، پاك، په هغوي کي برکت دي، څرنګه یي چه زمونږ رب خوښوي او خوشحالیږي پري» یا ورسره دا هم زیاته کڑه: «**مِلْءَ السَّمٰوات وَمِلْءَ الأرضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيءٍ بَعْدَه، أهْلَ الثَّنَاءِ والْمَجْدِ، أحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ، وكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ، اللّٰهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أعْطَيْتَ وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ ولاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ**» «تا له تعریف دي دومره چه ډك شي پري آسمانونه، او زمکي، او هغه څه چه په مینځ د دوي کي دي، او ډك شي پري هغه څه کوم چه ستا خوښ شي روسته له

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، اې د صفتونو او لويي لايقه، د ټولو نه رسبتني خبره کومه چه بنده کړې وي هم د هغه ده، مونږ ټول ستا بنده ګان يوو. اې الله ته چه څه ورکړي هغه څوك نه شي منع کولي، او ته چه څه منع کړې د هغې ورکونکي نه شته. ستا په دربار کې رُتبې واله ته د هغه رُتبه فائده نه شي ورکولي» دا بار بار وايه يا ورسره دا هم زيات کړه: **اللّٰهُمَّ طَهِّرْنِي بِالثَّلْجِ والبَرَدِ، وَالْمَاءِ الْبَارِدِ، اللّٰهُمَّ طَهِّرْنِي مِنَ الذُّنُوبِ وَالْخَطَايَا كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ**».«اې الله پاك کړې ما (د ګناه نه) په واورې سره، په ګلي سره، په يخو اوبو سره، اې الله: پاك کړې ما د ګناهونو نه او د خطاګانو نه لکه څرنګه چه سپينه جامه د خيرې نه پاکيدلې شي»

د سجدې دُعا ګانې:

رسول الله ﷺ فرمايلي دي: «هر چه سجده ده نو پدې کې د دُعا (غوختنې) کوشش وکړې، لايق ده چه ستاسې دُعا قبوله شي». [مسلم]

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل حديث کي راغلي دي: کله چه انسان په سجده کي وي نو الله ته ډير نژدي وي، نو په کي ډيره دعا کوي. [مسلم]

نو په سجده کي به وايو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى**: «پاك دي ډير اوچت دي رب زما» دري ځله يا د دي نه هم زيات بار بار ويل، يا دا ووايه: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ**. «پاك دي ډير اوچت دي رب زما سره د صفتونو خپلو» دري ځله: «**سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ**».

«**اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، وأَنْتَ رَبِّيْ سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِيْ خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ، فَأَحْسَنَ صُوَرَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنَ الْخَالِقِيْنَ**».

«اي الله ما ستا لپاره سجده وکړه، په تا مي ايمان راوړي، تا ته تابع يم، ته زما رب يي، سجده وکړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ زما يي پيدا کړي د هغي شکل يې جوړ کړي او ښکلي يي کړ شکل د مخ او برسيره يي کړا سترګي او غوږونه د هغي، نو د برکت والا دي الله چه ښه پيدا کونکي دي»

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ ذَنْبِي كُلَّهُ دِقَّهُ وَجِلَّهُ وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَعَلَانِيَتَهُ وَسِرَّهُ».

«اې الله وبښه ما ته ټوله ګناه زما لويه، وړه، اوله، روستني، ښکاره، او پټه»

«سَجَدَ لَكَ سَوَادِيْ وَخَيَالِيْ، وَآمَنَ بِكَ فُؤَادِيْ، أَبُوْءُ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، هذِيْ يَدِيْ وَمَا جَنَيْتُ عَلى نَفْسِيْ»

«سجده وکړه ستا لپاره سوچ فکر زما، ايمان راوړي په تا زړه زما، اقرار کوم په هغه نعمت چه پر ما دي کړي دي. دا زما لاس دي او هغه څه چه ما په خپل ځان زياتي کړي دي».

«سُبْحَانَ ذَا الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ»

«پاک دي الله د ډير زور خاوند دي او د لوي بادشاهي خاوند دي او د لويي او عظمت والا دي»

«سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لا إِلهَ إِلاَّ أَنْتَ»

«اې الله ته پاک يي سره د تعريفونو خپلو، نه شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل معبود بر حق مگر ته يې»

«اللَّهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أسْرَرْتُ وَمَا أعْلَنْتُ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِيْ قَلْبِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ لِسَانِي نُوراً، واجْعَلْ فِيْ سَمْعِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ بَصَرِي نُوْراً، وَاجْعَلْ مِنْ تَحْتِيْ نُوراً، واجْعَلْ مِنْ فَوْقِي نُوراً، وَعَنْ يَمِيْنِي نُوراً، وَعَنْ يَسَارِيْ نُوْراً، وَاجْعَلْ فِيْ نَفْسِيْ نُوْراً، وَعَظِّمْ لِيْ نُوراً».

«اي الله وبښې ماته هغه څه (گناه) چه ما پټ او يا ښکاره کړي ده، اي الله زما په زړه کې رڼا پيدا کړې، زما په ژبه کې رڼا پيدا کړې، زما په غوږونو کې رڼا پيدا کړې، زما په سترگو کې رڼا پيدا کړې، زما لاندې، باندې، ښي، گڅ طرف ته رڼا پيدا کړې زما په نفس کې رڼا پيدا کړې او زما رڼا لويه کړې».

«اللَّهُمَّ إنِّي أعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَأعُوْذُ بِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وأعُوذُ بِكَ مِنْكَ لاَ أُحْصِيْ ثَنَاءً عَلَيْكَ أنْتَ كَمَا أثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ». «اللَّهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أسْرَرْتُ وَمَا أعْلَنْتُ».

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اي الله زه ستا د غُصي نه پناه غواړم ستا په رضا سره او ستا د سزا نه ستا په عفو سره، او پناه غواړم ستا نه هم ستا په ذريعه، زه په پوره طريقه ستا تعريف نه شم کولې، ته هم هغه شان يي څرنگه چه د خپل تعريف کړی»

د دوو سجدو په مينځ کي دُعا:

ربِّ اغفِرْلِي.... **ربِّ اغفِرْلِي**. ... **ربِّ اغفِرْلِي**. يا ورسره دا هم زيات ووايه (کوم چه په بل روايت کي راغلي او شيخ الباني قوي کړی) «**اللَّهُمَّ رَبِّ اغفِرْلِيْ وَارْحَمْنِي واجْبُرْنِي وارْفَعْنِي واهْدِنِي وَعَافِنِيْ وارْزُقْنِي**».

«اي الله زما ربه ماته ببنه وکړه، په ما رحم وکړه، زما نقصان پوره کړه، زما شان اوچت کړه، ماته هدايت وکړه، ماته روغوالي راکړه، ماته رزق راکړه»

د تلاوت د سجدي دُعا:

سُبْحَانَ رَبِّيَ الأعْلى، سَجَدَ وَجْهِيْ لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ. اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أجْرًا، وَضَعْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِهَا عَنِّي وِزْراً، وَاجْعَلْـهَا لِـي عِنْدَكَ ذُخْراً، وتَقَبَّلْـهَا مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ».

«پاك دي زما رب او ډير اوچت دي، سجده وكړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ يي پيدا كړي غوږونه يي ورله برسيره كړي او ستركي يي ورله برسيره كړي په خپل طاقت او قوت سره، الله د دي سجدي په ذريعه زما لپاره د خپل ځان سره اجر وليكه، او د دي په ذريعه زما نه بار د ګناه لري كړه، او دا سجده زما لپاره خپل ځان سره ذخيره كړه، او زما نه يي داسي قبوله كړه لكه څرنګه چه دي د داود عليه الصلاة والسلام نه قبوله كړي وه»

كله چه د وتر مانځه نه فارغ شوي، نو مستحب دي چه ووايي: «**سُبْحَانَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ**» دري ځله په اوچت آواز.

بيا د دي نه روسته زما نه دا خاص وصيت وواره: چه ډير استغفار، سبحان الله، لا إله إلا الله، او دُعا كوه او الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالی ته ډیره عاجزي او فریاد کوه او سوال ترینه کوه د مسلمانانو د نصرت لپاره او سوال کوه چه دوي سره په حق متحد شي همدارنګه د خپل ځان لپاره او کور لپاره او د عامو مسلمانانو لپاره د دنیا او آخرت د خیر سوال کوه، او ورسره دا لاندي دعا ډیره وایه خاص طور په آخري لسو طاق شپو د رمضان کي لکه چه په حدیث د عائشي رضي الله عنها کي راغلي دي: «**اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي**» .

او په آخر کي اي مسلمان وروره او مسلماني خوري ددي ذکر شوؤ دُعا ګانو معاني او پدي کي سوچ او فکر ضروري دي، لکه په حدیث کي راغلي: «الله هغه دُعا نه قبلوي کومه چه د غافل او بي پرواه زړه څخه وي».

[سلسلة أحاديث صحيحة].

ورسره د دُعا په وخت کي د دُعا نیت په زړه کي حاضرول او عاجزي کول هم مه هیروه. کیداي شي چه الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالى مونږ ته نفعه راکړي او په خپل ذکر او دُعا مونږ اوچت کړي..

په آخـر کي ستـاسي نه دا درخـواست دي چه هـر چا دا رساله تيـاره کـړي ، يا ليکلي يا پښتـو ژبـي ته اړه ولي ده، دهغوي لپاره د زړه له اخلاصه دُعا وکړي.

وصلى الله على نبينا محمد وعلى آله وأصحابه أجمعين

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

مسائل وفضائل

بلغة البشتو

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

مطبعة دار طيبة - الرياض - ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library